

SZOPHOKLÉSZ: ANTIGONÉ (OLVASÓNAPLÓ)

Szereplők:

Iszméné: Antigoné leánytestvére, aki fél szembeszegülni a király akaratával, eleinte nem is akar segíteni testvérének, de később meggondolja magát, és úgy dönt mégis segítene Antigonénak, de ezt a segítséget a főszereplő már nem fogadja el.

Kreón: A zsarnokság, az önkényuralom megtestesítője. Hiúsága, gátlástalansága és önzése taszítja környezetét, de saját magát is katasztrófába sodorja. Az isteni törvények semmibe vétele okozza bukását.

Antigoné: Kemény, akaraterős, egy eszme megtestesítője. A lelkiismeretének engedelmeskedik, nem keres kibúvót, és nem ismer megalkuvást. A többiek is elismerik igazát, de nem követik példáját, mert nem elég bátrak hozzá. Tragikus hős, halála megrendítő, de hősiessége, áldozatvállalása példamutató. Nem igazi hús-vér ember, hanem egy eszme megtestesítője. Antigoné azért hős, mert nem hajlandó az embertelenséget elfogadni, és az életét is feláldozza a felborult erkölcsi világrend helyreállításáért. Antigoné azt teszi meg, amit a többi ember is szeretne, csak nem meri vállalni a következményeket.

Haimón: Kreón fia, Antigoné vőlegénye, nem csak szerelemből áll ki Antigoné mellett, hanem mert ő maga sem ért egyet apja parancsával.

Teiresziasz: Előre látja a jövőt, tudja, hogy a zsarnoki törvénye több ember életét követeli, de Kreón neki sem akar hinni és engedni.

Eurüdiké: Kreón felesége, öngyilkos lesz Antigoné és Haimón halála miatt.

Szerkezet:

Expozíció: az alapszituáció ebből derül ki, Antigoné és Iszméné vitája, jellemük közti különbségek. Már itt megismerjük a történetet.

1.**Bonyodalom:** Antigoné szembeszegül Kreón parancsával és eltemeti halott testvérét, Polüneikészt. Kreón és Antigoné személyében két egymással ellentétes állásfoglalás ütközik.

2.**Késleltető mozzanat:** Haimon megjelenése a színen, apjával való vitája, ekkor még van remény a békés megoldásra.

3.**Sorsfordulat:** Kreón és Teiresziasz találkozása. Teiresziasz megmondja, hogy több ember halálához fog vezetni a törvény vissza nem vonása.

4. **Katasztrófa, végkifejlet:** Az értékek pusztulása. Kreón visszavonja parancsát, ám a sziklabörtönbe zárt Antigoné öngyilkos lesz, majd Haimón is követi példáját. Haimón anyja is megöli magát. Kreón büntetése: lelkileg összeroppan. Az ő törvénye borította fel az eddig megszokott erkölcsi világrendet, és Antigoné hivatott arra, hogy ezt a felborult világrendet helyreállítsa.

Cselekmény:

A mű reggel kezdődik, amikor Antigoné húgának, Iszménének elmondja, hogy milyen szörnyű parancsot tett közzé Kreón az országban: testvérük, Polüneikész nem kaphatja meg a végtisztességet, nem temethetik el, míg másik bátyjukat, Eteoklészt az istenek íratlan törvényei szerint tisztességgel eltemette.

A bonyodalom kezdete, hogy Antigoné eltemeti testvérét, Polüneikészt, mert csak így juthat a túlvilágra. Ezzel konfliktust robbant ki Kreóonnal, a királlyal, aki megtiltotta a férfi eltemetését, mert hazaárulónak tartotta. Kreón törvényei a hatalmat képviselik, amely gyakran szemben áll az erkölcsi törvényekkel. A király elrettentő példának szánja Antigoné testvérének meggyalázását. Antigoné már a dráma legelején megjelenik, keményen megmondja a véleményét Iszménének. Jellem-, véleménybeli különbségeik azonnal megmutatkoznak. Míg Iszméné akaratilag gyenge, és követi Kreón törvényét, addig Antigoné bátor és elszánt, és a lelkiismeretére hallgat.

Ezután következik a kar bevonuló éneke. A nyugalmat Antigoné bontja meg, a bonyodalom kezdete, mikor egy ór elővezeti őt. Ekkor következik Kreón és Antigoné, az erkölcs és a hatalom összecsapása. Kreón dönt: a saját törvényeit tekinti fontosabbnak, a haza érdekében cselekszik, rendet akar teremteni az országában. Halálra ítéli Antigonét. Haimón menyasszonya mellett áll ki, azonban nem meri vállalni, mert tiszteli apját, de beszéde végére nyíltan szembeszegül Kreóonnal.

Fontos fordulópontra a drámában a vak jó Teiresziász érkezése, és jóslata. Haimón halálának egyértelmű bekövetkezése, és a döntéshelyzet élességének felmutatásának hatására Kreón belátja, hogy döntésén változtatni kell. Először bizonytalanság lesz úrrá rajta, majd arra hajlik, hogy megbocsásson Antigonénak, de túl későn. A kar is nyíltan Antigoné mellé áll.

A címszereplő meghal, mire Haimón öngyilkosságot követ el, ennek tudtára pedig anyja, Eurüdiké is leszúrja magát. Kreón lelki összeomlással fizet tettéért, aminél talán a halál is kisebb büntetés lett volna.

(Forrás: Wikipédia)